

Fóia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A
Dominec'a
28. aprile
10. maiu.

Ese totu a opt'a di
Pretulu pentru Austria
pe Jan. - jun. . . . . 4 fl. —
Pentru Romania
pe Jan. - jun. unu galbenu.

Nr.
15.

Cancelari'a redactiunei
Strat'a lui Leopoldu Nr. 4.
unde sunt a se adresá manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Anulu
IV.
1868

MEUS'A LA LIEGIU.

Ah! éca-me pe culmea ce valea o domina!
In purpura se stinge a dílei stea divina.
Acuma vediu cetatea cu turnurile ei,
Si Meus'a intinsa cum scapara schintei.
Ah! câtu de multu mi-place acést'a panorama
Marétia si frumósa! De câte ori me chiama
S'admiru astu amfiteatru cu splendide colori,
Ce farmeca vederea la mfi de caletori!

Meusa azuria, curgi vesela spre mare,
Câ-ci tiermurile tele sunt demne d'admirare;
Dar glori'a de care superba stralucesci,
Sunt fiii tei eroici. Tu poti sê te falesci,
Câ-ci care fluviu scalda unu liberu tiermu ca tine?
Ce murmuri tu acestoru campii intinse, pline
De avutfi maretie candu umbrele se scolu
Din ale loru morminte si se aventa 'n stolu? .

Le place loru s'audia sioptintu undele tele?
Da, da, câ-ci n'au sê afe neci care-va sciri rele,
Ci laud'a si fal'a acestui bravu poporu,
Ce si-a creatu elu singuru unu splendidu viitoriu.
Tu poti ca sê te laudi cu ale lui anale,
Câ-ci pline sunt de fapte eroici, triumfale;
Tu ai vediutu voiósa cum Leulu Belgianu
A spulberatu in aeru unu fiorosu tiranu.

Oh! câtu de multu mi-place antic'a ta cetate
Cu vechi'a catedrala, cu vechile palate,
Cu fiii tei cei ageri, leali si valorosi
Ce n'au ca sê rosiésca pe lang'ai loru stramosi.
Ca roiulu de albine sborandu din flóre 'n flóre,
Ca sê formeze faguri de miere rapitóre,
Asemenea si fiii-ti asudu neinctetatu
Si facu sê prospereze fericcele loru statu.

Lucrarea lu-absórbe pe fia-care 'n parte.
Industria, comerciú, sciintie, bele-arte,
Prospera totu aicea. Oh! câtu de multu iubescu
Activitatea rara si démna sê privescu
Dupa acést'a culme ce valea o domina,
Candu vesperu in azurulu eterului lumina,
Candu ultimele radie a dílei apunendu
Pe naltele cupóle se vede schinteindu.

O barca candu me duce in susu si josu pe valuri,
Mi-place sê contemphu multímea de furmaluri,
Alu caroru fumu se 'naltia in limpedulu eteru,
Ca fumulu de tamâia, rugandu pe celu din ceriu
Sê binecuvinteze productele simtíte
Si de sudórea fruntii si bratiului stropite:
Ferbinte ruga care aduce p'astu pamentu
Totu binele de care popórele se 'ncantu.

Dar ceea ce me 'ncanta din tine, o cetate!
 E templulu ce s'oglinde in undele-ti curate.
 Intr'insulu mîi de teneri, de tine se facu demni.
 Pe sufletulu loru mândru tu poti sê te resemni:
 Voru scîi sê 'npumne arm'a, sê lupte si sê móra,
 Candu voru vedé 'n periculu iubit'a tierióra, —
 Că-ci sufletulu le arde d'alu libertății doru;
 Au suptu din sinulu mamei alu patriei amoru.

Nu crede ce ti-spune acele minti reci, órbe;
 Că ori-ce tíera mica neaparatu s'absórbe
 De valurile unui vecinu cuceritoriu!
 Nu crede, că-ci vícti'a ori carui micu poporu,
 Nu este in multîmea de bratie luptătoare,
 Ci 'n sufletulu ce arde d'a patriei amóre;
 Nu marile armate popórele ucidu,
 Ci cêrt'a intestina, ci viciulu perfídu.

Dar iasmele acele, ce din trecutu remase,
 Nu voru ca libertății aventulu sê i lase,
 Curendu voru întielege, că 'n fati'a celui santu,
 Popórele sunt tóte egale pe pamentu
 Si tóte de la dinsulu au dreptulu ca in pace
 A-si regulá vícti'a si sórt'a cum le place.
 Trecut'a de multu tempulu candu unu cuceritoriu
 Aflá resonu sê stînga din víctia unu poporu.

Te bucura de víctia, o Belgia ferice,
 Că-ci, fiii-su demni de tine, si ceriulu ti-e propice.
 Er tu, o nobilu fluviu, Meusa! curgi merou,
 Voiósa catra mare, că-ci Belgianulu Leu
 Din diu'a de candu scaldá agilele'i picíore
 In valurile tele senine si usióre,
 Víctia, libertate dominu p'acestu pamentu,
 Ér négr'a tirania se mistue 'n mormentu.

Ah! candu betranulu Istru va fi si elu ca tine?
 Candu óre tiran'a in undele-i senine
 Si-va aflá mormentulu? Neincetatu suspínu,
 Candu cugetu la alu gînteii romane reu destinu.
 Ce trista e vícti'a candu nu potemu a díce,
 Că patri'a romana e libera, ferice!
 Nimicu mai tristu in lume decátu sê fíu strainu,
 In sinulu tierii mele si intr'alu meu caminu!

Veni-va óre diu'a candu acvil'a romana
 Va scuturá in aeru aríp'a de tierina,
 Si între Tis'a, Nistrulu si Pontulu Eusinu
 Si va rotí ea sborulu eroicu, si divínu?
 Candu auror'a nóstra va luminá Carpatii?
 Candu libertatea scumpa va strînge pe toti fratii?
 Candu va suná odata semnalulu, o poporu
 Alu Belgicii sustiene atunce caus'a loru!*)

Gr. H. Grandea.

*) Acést'a poesia se va publicá in curendu si in anuariulu Societății de Belo-Arte din Belgi'a, impreuna cu o traducțiune in francesce si valonesce de dlu Alfonsu Le Roy, profesoru de metaf-

DACULU CELU DIN URMA.

(Novela istorica.)

(Urmare.)

Si s'au adunatu veteranii, betranii svatului, senatorii Romei, — si au facutu svaturi, si au urdítu batalia crancena, batalia de sange.

Tempulu sangelui se apropia, — si voru cadé bravii si voru cadé voinicii ca frundi'a, — si va cadé Daci'a si va fi libera Rom'a!

Si a scrisu carte mare, veste mare, carte dalba, veste négra. — Dacia Dacia!...

Si a mersu cartea peste tieri, peste regiuni, in cea parte de lume, departe spre resaritulu sórelui, acolo unde e balaurulu cu mîi de bratie, in Daci'a cea mandra la falniculu Decebalu.

Si acolo in tíer'a aceea mandra, unde siede balaurulu de spaima, inimiculu Romei, regele si semidieulu Daciloru, — acolo in tíer'a aceea plina de resboinici bravi, — asteptau tenerii lupt'a ca diu'a de serbatóre.

Regele Daciei erá profundatu in cugete, sufletulu lui in povoratu de nori si de dorere, — semnele lui sunt sinistre, vedeniile lui sunt crancene.

A cetitu cártea Romei si a urdítu batalia sangerósa, batalia sê decida peste víctia si viitorulu Daciei.

Si in nóptea cea din urma a avutu visuri grele, visuri de spaima.

De la apusulu sórelui, de acolo de unde resbesce taber'a acea mare de veterani cu mustetie lungi, si vinu si moru in Daci'a de armele Dacesci, — de unde vinu resboinicii acci dedati cu lupt'a si se numescu fiii Romei — s'a ivitu prin visulu lui unu vulturu negru falfaindu, si a sboratu preste Daci'a crucisitu si curmedisiu. Si a incungiuratu Daci'a din tiermu in tiermu. Si s'a pusu in munte, si a claditu cuibu in stanca, — si s'a lasatu pe vâile Daciloru, si a mancatu grâu albu ca laptele, si a beutu apa din riurile Daciei si éra a sboratu. In gura tie-nea o sabia sangiósa, — si pe unde umblá, si pe unde sborá picurá sangele de pe sabia, si facea urme de sange prin Daci'a, si picurii cresceau si se mareau, si se incingea tóta Daci'a in sange, — tóta Daci'a erá o mare crancena de sange. — Apoi a sboratu vulturul pe ferést'a palatului regescu si a strigatu: Decebale, Decebale, Daci'a se inéca in sange, vinu sê frangu si capulu teu! — — si totu asié a strigatu si croncanitu.

sica, estetica si archeologia la universitatea de Liegiu. Alte poosii ale dlu Grandea traduse in francesce, se voru publicá in Revist'a trimestrala de la Bruselu, cu unu studiu de dlu Le Roy a supra literaturii romane. Red.

Si i-a suprinsu grigea sufletulu, négra ca norii. — Tóta tíer'a erá sange. Acum sange va invesece pamentulu Daciei?!...

Pe malurile Dunarii se ivescu nesce fete albe, spiritele Daciei, si plangu, si plangu in doiu.

Si urla muntii nóptea in vreme lina, si se aude vuetu din fundulu pamentului, se pare câ fierbe totu pamentulu Daciei.

Si se ivescu comete cu cóme lungi si rosii ca sangele, si se estindu preste tóta Daci'a.

Pe dâlmele anticeloru temple se ivescu umbre albe prin nopti, — si in templ'a capitalei Sarmisegetus'a s'audu siópte nóptíle de a lungulu — sióptele diciloru Dacesci, sióptele regiloru Daciei.

Tardíu prin nópte candu bate or'a umbreloru, se ivescu albe umbrele regiloru, umbrele antecesiloru lui Decebalu, si sioptescu si suspina de sórtea Daciei.

Si ide'a bataliei asié erá prefácuta in sangele Daciloru, ca simtiulu libertátii in anim'a loru. Betrani si teneri vorbeau cu doru de lupt'a acea, candu voru veni veteranii acci betrani cu mustetic lungi si cutediatori, ce mergu in lupte, ca orbi, si invinsi nu cunoscú fug'a — si voru mori pe pamentulu Daciei si va cadé taber'a Romei de bratie dacesci.

Se apropia tempulu sangelui. — asié a dîsu Decebalu.

Hei Roma, Roma, mare va fi lupt'a cea din urma a Daciloru!

Téma nu cunósce Daculu, ca pretiulu ce-i cere víeti'a, ce-lu adóra e mare si santa ca dieitatea lui, e libertatea poporului ce o scíe iubí, ce o crediesce din betrani cu pietatea suvenirii bravureloru loru, — si a mori gloriosu in lupta, oh, acést'a e visulu celu adoratu, placerea Dacului pe pamentu. — — — —

Sosit'a cartea Romei rapede ca ventulu, négra ca pamentulu.

Si a trasu din géna Decabalu celu crancenu, si s'a sguduitu Daci'a tóta ca ceriulu de furtuni.

Trei dîle a sieduitu Decebalu pe ganduri, si dupa trei dîle si-a redicatu capulu ca unu semidieu, si a gatatu cugetulu: sê cada Rom'a domnitórea lumii, séu sê piéra Daci'a cea mandra si 'ncantatóre, sê se potopésca poporulu ei, sê fía Daci'a cea in florita unu cemeteriu mare, grozavu.

Dupa obiceiulu betraniloru ardeau Dacii pe dâlme jertfe maretie naintea lupteloru, sê li ajute Dieii sê móra betranii in batalía, sê reésa junii invingatori.

Si a ordínatu Decebalu sê-i ascutiésca si

sê-i lucie arme de batalía cu bráne de auru si cu auru si cu manunche de margaritare, — sabi'a ce se bate in fruntea Daciloru i se cade cu manunche scumpe si cu bráu pomposu.

Si a dîsu sê-i gate armasariu de lupta, tare ca si stanc'a, mandru si nesdravenu, si albu ca puiulu lebedii

Si a redicatu stindarde in capitala, falnice si mandre, stindarde rosii, stindarde de sange.

Si a tramisu in tíera patru voinici pe patru armasari in patru parti a Daciei, repedi ca si ventulu, spulberati ca gandulu.

Si a dîsu sê mérga si sê spuna acolo unde resare sórele si unde apune, si in vale si in munte vestea cea iubita, veste de resboiu.

Si au mersu patru voinici ca patru nesdraveni in patru parti a tierii, si au infiptu drapelulu bataliei din vale in vale, rosii ca sangele, si a bucinatu din munti in munti, si a resunatu Daci'a intréga, si a sguduitu poporulu belicu la lupta ce o iubea.

Tóta cetatea a capetatu avisu la serbatórea cea marétia, la jertf'a dieiloru. ce se ardea naintea bataliei pe dâlme, langa Sarmisegetus'a nóptea in mediulu noptii, candu esu din misteriiile Daciloru si umbla tredie spiritele strabune prin Daci'a visitandu.

Si esiau betranii, acaroru cea mai dulce suvenire erau luptele din junétia, si esiau junii Daciloru si priveau cu placere la flamure pe dâlme, — si esiau mamele cu pruncii in bratie, si le aretau stindardulu de bataia si le spuneau poveste despre ele, poveste mandra, poveste din batâi.

Mare lupta va fi lupt'a daciloru!....

Capital'a Daciei Sarmisegetus'a geme ca unu cuibu de balauri. Acolo su-adunati dacia cu micu cu mare si dantiuescu in bucuria, si benchetuescu si canta in arfe fapte belice si renchédia armasarii, se pare câ cunoscú tempulu din resunulu armeloru, si tropotédia falnici.

Poporulu daciloru s'a adunatu in capitala, betrani si juni cu arme lucióse, calari pe armasari buestri, tropotindu.

Carunti cu plete albe, junii de batalía si femei frumóse s'a adunatu de la marginile tierii, si a trasu la Sarmisegetus'a sê véda taber'a braviloru, resboinicii Daciei cei scumpe.

Totu betranulu si-aducea arm'a invingátore, — si armele daciloru tóte-si aveau romantice'a loru poveste din lupte maretie. Si celu ce nu mai putea redicá trupulu celu frantu de betranetie, si celu ce nu-si mai putea întórce spad'a

ca fulgerulu pe langa capu, si-dá arm'a juniloru de suvenire, de falnica suvenire,—si-i inventiau cum sê întórce spad'a, cum sê franga bratiulu, si cum sê decide lupt'a între voinici, — si elu plangea ferbinte poterea cea vechea, si fa-l'a cea voinica si tempulu de mariri.

Si erá adunata tóta Daci'a si totu sufletulu ce scie redicá arma, — si erau adunate fetióre dalbe, amantele resboiniciloru juni, ce se puneau in coru si cantau in cobsa luptele strabune, — si fluturau marama albe candu plecau voinicii la lupta voinicésca, la lupt'a cea de sange.

Altarele arderii erau redicate pe o dâlma romantica langa Sarmisegetus'a.

Tóta diu'a a banchetuitu poporulu Daciei, — si pe séra, pe sér'a defipta si oferata dieiloru, — a formatu grupa frumósa, si a plecatu între dantiuri si între strigâri insufletítóre la dâlm'a arderii.

Pe dâlma ardeau sute de faclí ca cum ar' arde tóta dâlm'a, — si între faclí pe unu locu mai naltu erau redicate altarele Dieiloru, si pe altare vravuri de lemne, pe cari voru arde boii jertfeloru dieesci.

In apropierea altareloru, pe unu tronu traptatu, in scumpete si baltiuri launósa orientale, se redicá scaunulu regelui Decebalu.

De a drépt'a regelui erá asediatu unu scaunu tripodu. Acest'a erá scaunulu celui d'antâiu popa dacescu, si a auctoritâtií celei mai nalte dupa rege între daci.

De a stang'a regelui cele mici acoperite si inchise, — mai multe, una langa alta. Aceste erau celele popiloru si a filosofiloru, apoi a magiloru, astronomiloru si farmecatoriloru, ce aveau védia si influintia mare la daci in tempulu de batâi.

Indereptulu tronulu regescu erá o cela pompósa singuratica, inchisa cu pandia intraurita. Acésta erá cel'a unde se retrage regele dupa mistuirea arderii, spre a se intalni cu umbrele regiloru si a dieiloru Daciei, singuru ascunsu de naintea poporulu.

Poporulu in giurulu altareloru asteptá inceperca serbârii celei mai sante la daci; câ-ci dóue serbatori aveau dacii: naintea bataliei serbarea dieiloru, si dupa batalia serbarea triumfului.

Candu se iví lucéferulu de séra, aparú regele daciloru calare falnicu si frumosu ca unu mire, mandru ca unu semidieu si temerantu ca unu vulturu, si maestosu ca unu rege, ca regele in triumfu.

Privirea lui ar sagetá prin stanca, naltîmea lui ca firulu stejarului, cerbici'a lui sfarma bratie de feru, temeranti'a lui ce se resolvédia pe

fruntea acea nalta, cutremura balaurulu in stanca si greutatea tropoteloru lui asié semena a pasí de lupta, a tapte de resboiu.

O mantaua lunga pana 'n pamentu, si 'ntraurita, inbaerá umerile lui cu unghii de leu, brâulu lui margaritare scumpe si armele lui radí'a sórelui. Si apoi armasariulu lui Dómnne, nesdravenu si mandru lasatu pe fuga, descantatu sê pórtre regi in lupta, sê umble 'n fruntea luptei, sê scie la resboiu.

Si a strabatutu regele prin tumultulu, si între urârile poporulu si a braviloru, si între arfe dulci si sonóre, si între bucine, ca unu semidieu pe dâlma, — si candu fú in apropiere a altareloru esítra popii betrani si albi ca oile, si tienura inaintea regelui o sabia pe pamentu.

Regele se coborí de pe calu, apoi tragendu catra altare pasí pre sabia, si acea se franse in dóue. Acestá erá obicei, si insemná, câ asié se va frange taber'a inimica sub bratiiele luptasiloru daci.

Si atunci resuná aerulu de urârile daciloru ca echo in munti sguduitu.

Apoi lu-luara dacii cei betrani între arme si între faclí, si l'a condusu pana langa altariu. Acolea se inchinà de trei ori pana la pamentu, apoi pasí mai nainte pana la scaunulu regescu ce lucea ca sórele, de pompa, si siediu. ✕

Si stá falnicu si maretiu, — negru ca isbend'a, neclatitu ca stanc'a si tare ca muntele. Candu se clatea se pareca câ tremurá pamentulu, si candu incretiá fruntea tremurau cetâtile Daciei; si candu zimbea cu marire sperá dacii invingere in batâi.

Statur'a lui o statua de marmuru, mladirea lui inchinarea bradului; mani'a lui de tigru, poterea lui de zmeu, bravur'a lui de dacu — ah ce statua marétia, ce bratie poteróse, ce rege falnicu.

In giurulu lui se adunau dacii ca in giurulu unui altariu, — elu a fostu altariulu, elu a fostu dieulu si regele daciloru. In elu erá tîntita speranti'a, credinti'a invingerii, — la elu erá fiesatu totu ochiulu, de acarui sprincene contrase tremurau cetâti, de acarui frunte incretîta se interesau popórele vecine.

✚ Regele dadú semnu la protopop'a daciloru, la betranulu Cheir'a, — si atunci popii daciloru esítra toti in grúpa, si cu o pietate nalta adusera o carte cu paretu de aur si de petrii scumpe, si o pusera naintea betranulu Cheir'a, acarui etate si junétia n'o sciau dacii cei betrani, — si pe care arare ori lu-vedea ochiu omenescu.

(Va urmá.)

V. R. Buticescu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

UMBERTU CLIRONOMULU ITALIANU SI SOCI'A SA MARGARET'A PRINCESA DE SAVOY'A.

DR. ROBERT ROESLER

fatia cu continuitatea romanității Romanilor nordu-danubiani în Dacia traiana.

Romanii nostri basati pe temeiri ratiunavere totu-de-una au crediutu, precum si astadi credu, cumca dupace din colonii romani daciani sub imperatulu Romanilor Aurelianu o parte a esîtu din Dacia traiana, éra alta parte din acei coloni a remasu în Dacia traiana, carii apoi au sustatu în partea nordica danubiana sub domnirea Gotiloru, Huniloru si Avariloru precum si a Bulgariloru si s'au conservatu pre sine din preuna cu datinele parintiesci romane, si cu limb'a romana neinterruptu, pana în tempulu presinte.

Acést'a credintia a Romanilor nostri o au recunoscutu de fundata mai multi si dintre scriitorii neromani versati în lucrurile istorice ale popóreloru, anume: Bonfiniu, Prey, Katona, Franciscu Benkó, Katancich, Georgiu Fejér, M. S. Ivany, Tröster, Topeltinn, Joanu Filstich.

Unii inse dintre scriitorii neromani, nu sciú din ce cauza, din nesciintia, ori prejudetiu, ori din ceva scopu necuratu, s'au silitu a trage la indoiéla credintia Romanilor despre continuitatea Romanilor nordu-danubiani; între astfelii de scriitorii memorâmu aci: pre Franciscu Josifu Sulzer, pre Engel si pre Eder; argumentele, ce le-au produsu acestia si alti contrari, ai continuitatii romanității Romanilor nordu-danubiani, mai multi dintre literatii romani, mai alesu Petru Maioru, Sincanulu, Samuilu Miculu (Clein), Murgu si Bosinca le-au frantu, cu temeiri tari neresturnavere si au aretatu a fi tóte acelea argumente ratecite, adevérule constatatu despre continuitatea Romanilor nordu-danubiani Pau recunoscutu, si lu-recnoscu si în tempulu presinte, si lu-primescu si literatii neromanii: unii inse dupa atâtea temeiri produse în campulu literaturii nu vreu sê întieléga si sê recnosca adevérule staveritu despre continuitatea romanității Romanilor din Dacia traiana, ma se silesu cu felurite coniecture si cu arme ruginite a combata credintia literatoru despre continuitatea romanității amintite.

Între acestia, dintre cei mai recenti, se numera si dr. Robert Roesler, acestu literatu mare germanu în insciintiarile societatii imperatesci scientifice academice tiparite în Vien'a în 1866. tom. LIII fasciculu I. a publicatu unu tractatu în limb'a germana despre Dacia, si Romani, în care se silesce cu multe argumente a aretá lumii literate, câ parerea literatoru despre continuitatea romanității Romanilor nordu-danubi-

ani (pana în seclulu alu XII în Dacia traiana) ar fi nefundata, si prin urmare eronea; inse dupa parerea mea tóte argumentele produse de dsa în acestu tractatu în contra continuitatii romanității Romanilor nordu-danubiani sunt nefundate, si nu potú ratiunaveru sê refranga parerea literatoru despre continuitatea romanității Romanilor din Dacia traiana.

Ca sê ne potemu mai de aprópe convinge despre ratecirea D. Dr. Roesler urmata acum de curundu si de literatorulu magiaru Hunfalvi, eu din interesulu adevérulei la argumentele cuprinse în tractatulu memoratu a Dr. Roesler si produse în contra continuitatii Romanilor nordu-danubiani, facu urmatórele reflexiuni:

La pagin'a 42. 43. si 44. dlu Dr. Robert Roesler se silesce a refrange pre Petru Maioru, care în istoria Daciei despre colonii romani daciani díce, câ a fostu cu nepotintia a scóte din Dacia traiana pre toti colonii romani sub Aurelianu imperatulu Romanilor, si pre toti ai trece în partea cea drépta a Dunareii. Spre a restorná parerea acestui barbatu, si a urmatoriloru lui, Dr. Roesler presupune câ colonii romani daciani au fostu plecati a lasá Dacia traiana nesigura, si a trece din acést'a peste Dunare, ca sê scape de jugulu Gotiloru, si sê fia siguri sub scutul legiuniloru romane în Dacia aureliana. Spre a-si basá acést'a presupunere se provóca la mam'a lui Masimianu colegei lui Diocletianu imperatulu, si la Bastornii, Gepidii, Gentungii, si Vandalii, carii sub Probu imperatulu Rom. au esîtu din Dacia traiana, si au trecutu în partea drépta a Dunarii, ca sê scape de barbaria Gotiloru.

Acést'a parere a Dr. Roesler nu are neci o basa ratiunavera, si pentru aceea nu merita neci o credintia, nu, — din urmatórele ratiuni:

a) Câ-ci Dr. Roesler cu nimicu nu a refransu plecarea coloniloru romani de a remané în Dacia traiana în patria loru de 200 de ani locuita.

b) Câ neci unulu dintre scriitorii cei vechi nu serie, câ toti colonii romani aru fi esîtu din Dacia traiana sub Aurelianu imperatulu, seu câ colonii romani aru fi fostu alungati din Dacia traiana; si câ aru fi fostu siliti a esî din Dacia traiana (cum a esîtu Valeria mam'a lui Masimianu, si cum au esîtu cetele de Bastarni, Gepidi, Gentungi, si Vandali), si a cautá asilu în drépt'a Dunareii.

c) Câ-ci Dr. Roesler cu nimicu nu a documentatu, câ pre tempulu lui Aurelianu imperatulu, colonii romani daciani, si mai alesu economii aru fi avutu prospectu mai bunu pentru o

stare mai sigura, si mai fericita in drépt'a Dunarei in Daci'a aureliana depredata de barbari, decâtu in Daci'a traiana sub Goti.

d) Că-ci precum colonii romani daciani au potutu traf sub Goti pre tempulu imperatului Gallienu, candu Daci'a erá perduta si ocupata de barbari; asié ei au potutu sê ffa sub Goti in Daci'a traiana si de la Aurelianu imperatulu Romaniloru in cöce sub domnirea Gotiloru, carii precum seimu din istori'a Gotiloru scrisa de Jornande au fostu si federati, si amici Romaniloru (in unele intervale.)

e) Si că cu multu e mai probaveru, că colonii romani daciani, mai alesu cei economi au fostu mai plecati pre tempulu lui Aurelianu imperatulu a remané in Daci'a traiana, decâtu asi lasá tiér'a sa cea manósa, frumósa, si avuta, decâtu asi paresí loculu nascerii, mosfile sale cele cultivate, aperate cu multa versare de sange, decâtu a se despartí de mormintele stramosiloru sei, si a trece preste Dunare, unde tóte erau depredate, si unde nu-i asteptau colacii însfăratu pe garduri.

Avendu cu aceste ratiuni inaintea ochiloru in contra dlui dr. Roesler cu Danville aserezu, că colonii romani daciani mai mare frica aveau de emigratiuni, decâtu de Goti (ved. istori'a imperiului romanu de Gibbon tomu II. pag. 10.)

La pagin'a 44 Dr. Roesler dîce, că cu loculu scriitoriului grecescu Priscu, sunatoriu despre limb'a ausonica (care se crede a fi fostu cea romanésca) nu s'ar poté dovedí esistinti'a Romaniloru nordu-danubiani, de pre tempulu Huniloru, si acest'a o dîce din acea cauza, că-ci acelu locu sunatoriu despre limb'a ausonica s'ar referí eventualminte singuru numai la acei locuitori daciani, carii aveau comunicatiune cu Romanii din partea drépta a Dunarii.

Acésta asertiune a Dr. Roesler dupa pareerea mea e nefundata. Spre a aratá nevaliditatea ei me provocu chiaru la scriitoriulu memoratu, la Priscu Retorulu, carele in escerptele sale vorbindu despre caletori'a sa din Daci'a traiana, serie, că acei locuitori din Daci'a traiana, carii l'au condusu pre elu in drumulu seu la Atil'a regele Huniloru, in locu de vinu i-au adusu unu feliu de beutura, care locuitorii locului o numiau: „medu“ („congregabantur vera nobis ex vicis commeatus pro frumento cenchrum, pro vino: medum, sic enim locorum incolae vocant“), si basandu-me pre acestu locu a lui Priscu, afirmu in contra Dr. Roesler, că locuitorii locului din Daci'a traiana, la carii erá in usu cuventulu acest'a romanescu: „medu“, n'au po-

tutu fi altu poporu decâtu Romanii nordu-danubiani, séu Ausonii despre a caroru limba a mintiesce Prisculu, si despre cari dinsulu vorbesce ca despre unu poporu locuitoriu din preuna cu Hunii, si Gotii in Daci'a traiana pre cum luminatu se póte vedé din escerptele sale referitóre la oblegatiunea tramisa la Atil'a regele Huniloru in Daci'a traiana (ved. escerptele lui Priscu despre legatiuni in istori'a bisantina in tom. I. pag. 39.)

La pagin'a 45 Dr. Roesler scrié, că dupa restornarea remnului Huniloru in tienaturile Transilvaniei, si ale Ungariei au fostu Gepidi, si despre Romani nu se face neci una mentiune. La pagin'a 46 dîce, că scriitoriulu grecescu Teofanu vorbindu despre espeditiunea bisantina luata in contra slaviloru Daciei vechi in anulu 590, numesce si trei sate de a Gepidiloru, dara despre Romanii nordu-danubiani nimicu nu amintesce, si la pagin'a 50 Dr. R. afirma, că Constantinu Porfirogenitulu, e celu mai bunu martoru despre barbarii nordici, si că acest'a vorbindu despre barbarii nordici nu memorédia de feliu pre Romani, si provocandu-se d. Dr. la neamintirea Romaniloru nordu-danubiani in tractatulu seu despre Daci si Romani, deduce din aceea neamintire, că nu aru fi esistatu Romani nordu-danubiani pre tempulu Huniloru, Gepidiloru, Avariloru, si a intrarei Unguriloru in Ungari'a.

In privinti'a neamintirii despre Romanii nordu-danubiani a unoru scriitori aduse inainte de Dr. Roesler la paginile memorate, facu urmatórele observatiuni:

a) Cumca neamintirea unoru scriitori vechi despre Romanii nordu-danubiani, produsa in contra esistintii Romaniloru, e argumentu fórte reu, si nu póte sê aiba ceva valóre; pentru că neamintindu unii scriitori vechi pre Romani, ei prin acea neamintire de feliu nu néga esistinti'a Romaniloru din Daci'a traiana, si asié, déca ei neci cu unu cuventu nu néga esistinti'a Romaniloru, dupa legile logicei dsa nu póte rationaveru in contra marturielor marturisitóre (despre esistinti'a Romaniloru) a argumentá, ca si omulu acela din fabula, care in contra marturielor marturisitóre despre esistinti'a furtului de elu comisu, negá esistinti'a furtului provocandu-se la sute de marturii, carii nu marturisescu nimica despre furtulu comisu.

(Va urmá.)

Gavrilu Popu.

Scrutări mitologice la Romani.

(Urmare.)

X.

Dimitriu Cantemiru renumitul Domnu si literatu ni vorbesce in „*Descriptio Moldaviae*“ (P. III c. 1) despre mai multe credintie si datine mitologice a poporului moldoveanu. Fericitu e statulu candu regentii cunosc asié de afundu spiritulu si colib'a tieranului.

Sê scrii volumi intregi si totu nu va fi omulu in stare sê depinga tôte stravagantiele poetice si tôte gratiele orientale a farmeciloru romanesci. Copil'a tieranului si pastoriulu muntelui sunt singuri accia, cari in molateculu loru deliriu potu sê descrie frumósele estase a acestoru farmeci.

In povestile si basmele poporale de multe ori aflâmu cum câte o baba, ca sê póta dispune cu tóta indiscretiunea asupra vre-unui bietu de ciobanasiu, léga gurile caniloru cu câte trei fire de peru. Totu asemenea dîce poporulu, sunt pastori carii sciú legá gur'a la lupi, cari apoi cu dintii incelestati se preambila prin tîrle flamen-di si infranati. Tôte aceste sunt nisce farmecâri ce in Moldov'a se numescu *legatura*.

Legatur'a, dîce Cantemiru este si o specie de farmecare prin care mirele se izoléza de catra tener'a sa mirésa spre a nu poté gustá placerea amorului conjugalu.*) *Deslegatur'a*, este eliberarea din aceste catusie.

Inca mi-aducu a minte din naiv'a-mi copilaria candu ascultamu cu placere câte mituri tôte povestite ici colea de câte unu plugariu séu pastoriu.

Sunt babe, dîcea tieranulu, cari sciú *legá cu furc'a*, de cari apoi cu greu mai scapa omulu. Erá unu june aicea, continuá elu, mandru ca unu vitézu din tempulu vechiu. Nu departe de colib'a lui siedeá o vragitóre ce cercase tôte farmecârilu lunei ca sê-lu póta nebuní cu sventurat'a ei dragoste. De multe ori sér'a o aflá omulu pre lang'o balta séu paríu latrandu ca canii si tîpandu sub câte o rîpa. Relele ei cugete nu potura inse neci decumu sê atinga si molipsésca sufletulu curatu a tenerului omu. Intru o séra lu-amagesce vragitórea pana in misteriosulu ei bordeiu. Míi de lucruri scornite scie ca sê-i insîre pana i se gata fuiorulu din *furc'a-i nóua de alunu*. Apuca apoi capetulu tortului si cu o mana nevediuata lu-incinge preste tali'a copilului plugariu, lu-desface éra, si candu elu se departase ea suie furc'a infasiurata cu tortulu din aceea séra si o ascunde in podu. Acesta este *far-*

meculu resbunarii a vragitóreloru nóstre, dîce elu. Intogma cum se vestediesce si se usca in podu furc'a nóua de alunu asié se sfîrsiesce si omulu de furi'a acestui farmecu nebunu. Alta mantuire aici nu mai are locu, de câtu *rumperea furcii*, care multi o facu ducandu-se la vragitórea asupra carei au prepusu si silindu-o asi marturisí pecatele si ai eliberá din aceste catusie demonice.

De aici vedemu că poporulu romanu cunosce mai multe legature si precum vragitórele folosescu furc'a, fusulu si tortulu ca sê incante iubire, totu aceste le intrebuintiéza si atunci candu patim'a loru despretiuita se întórce in ura si resbunare.

Farmeculu de iubire la Romani cuprinde inse simtiemintele cele mai stravagante dar' pline de aerulu si inocinti'a idilica, ele au afectiunea grava si eroica a vechimei, profumata cu gratiele copilaresci a Orientului.

Precandu la popórele Apusului trecea vragitórea in stadiulu celu mai marsiavu si mai barbaru din tôte anele popóreloru, remase ea la Romani unu cultu miticu toleratu intocma ca pre tempulu lui Licurgu si Solonu. Apusulu redicá gilotine si scriea codici de legi cu sangele vragitoriloru, poporulu romanu in resaritu redicá crucea libertátii ca sê apere *Chrestinismulu* Europei atátu de tare deçadiute.

(Va urmá.)

Nicolau Densusianu.

ERAM FERICE...

Eram ferice, frageda dîna,
Candu langa siuu-ti, raiu pamentescu,
Rapitu cu totulu de-a lui lumina,
Siopteam cu dulce: Eu te iubescu!

Candu de pe fruntea-ti de gratii plina
Doriai o scumpa ca sê cetescu
O dechiarare, dulce, sublima,
Care mi-dîse: Eu te iubescu!

Eram ferice, dulce copila,
Candu alu teu zimbetu farmecatoriu,
Si fati'a-ti mandra ca o zambila,
Mi deschisese ceriulu d'amoru.

Candu de pe bvdie-ti eu cu placere
Sugeam cu sete nectaru cerescu,
Nu cunosceam eu neci o dorere,
Eram ferice, 'n raiu pamentescu.

Acuma inse, ah ce dorere,
Tôte acele s'au stracuratu;
Nu-e pentru mine vr'o mangaiere,
Câ-ci, nefidela, tu m'ai uitatu!

Ioanu Munteanu.

*) *Descript. Mold. P. III, c. 1. not'a. (U.)*

Conversare cu cetitórele.

— Parisu 1 maiu 1868. —

A trecutu multu tempu, de candu n'am avutu onóre d'a conversá cu dvóstre, stimabile cetitóre.

Ve ceru scus'a pentru acést'a necurtenia, si speru á-mi veti dá-o cu atátu mai vertosu, cá-ci nu eu sum de vina, ci dóra post'a séu póte dlu redactoru, carele a avutu fragedímca de a ve scuti de câte-va minute urite. (Din contra, publicámu cu placere impartesírile dtale, dar epistol'a cestiunata nu a sositu la noi. Red.)

Dupa introducerea acést'a permiteti mi sê incepu !

* * *

Cu anima debelata scriu aceste orduri. Me simtíescu întocmai ca junele candu vede ruinandu-se ilusiunile sale cele mai frumoése.

Prim'a maiu ! Diua nefericita ! Tu esti autoriulu necasului meu. Câte planuri frumoése, câte sperantie si prospecte incantátore ai ruinatu tu !

Totu Parisulu asceptá cu doru sosirea acestei díle. Toti faceau pregatiri spre a face escursiuni in padurea de Boulogne. Drosarii si omnibusele speculau inainte la venitululu celu frumosu. Unii au si vendutu inainte diu'a de adi. Ospetarii, negutiatorii, arangiatorii feluriteloru jocuri poporale, au facutu spese mari.

Eu cu cáti-va cameradi ai mei asísdere ni facuramu unu planu interesantu pentru escursiunea nóstra din 1 maiu, si mo bucurasem inainte, cu se placere voiu descrie pentru dvóstre petrecerea nóstra.

Dar éca ce se'ntemplá.

Intreveni domnulu — Jupiter pluviens, si nimici tóte planurile nóstre, si furamu siliti a remané a casa, de cumva nu voiramu a deveni intru adeveru — *romani ploati*.

* * *

Dar sê nu me ocupu atát'a de persón'a mea. Sê vi spunu dara o istorióra, care cerculéza acuma in societátile de aice !

Famili'a B. cu famili'a G. de de multu avea legature intime. Traiau in amicéti'a cea mai cordiala. Ele se iubeau ca dóue familie consangeane.

B. avea unu fiu, G. o fiica.

Spre a da o expresiune duravera si nestramutavera amicetiei lor, ambele familie decisera, ca fiulu lui B. la tempulu seu sê ia de socia pe fic'a lui G. Copilasii se iubiau cu sinceritate, si astfelu neci unu noru nu se iviá pe ceriulu fericirii lor.

Intr' aceea B. se mutá din Parisu la tíera. Copilulu erá in etate de 10 ani, copil'a de 8. Despartírea fu trista pentru ambele parti. Dar si un'a si alt'a promise, cá va nutri si in venitoriu totu aceea-si amicétia, de care palpítara anemele lor si pan'acuma. Ambele familie promisera, cá voru realisá planulu de intrunire conjugala a copíloru.

De atunce trecura aprópe la 16 de ani in valurile eternitátii. Neci parintii, neci copíii nu se mai reve-diura, dar relatiunile bune se pastrara cu scumpetate.

Dílele trecute famili'a G. primi o scrisóre din satulu unde erá domiciliata famili'a B. Epistol'a veniá de la fiulu lui B. si erá insótíta de fotografi'a junelui. Dinsulu promise in scrisórea aceea a veni preste câte-va díle spre a se cununá cu mirés'a lui logodita inca inainte de asta 16 ani.

Epistol'a causá bucuria. Parintii fetei facura pre-

gatirile necesarie pentru marigatiulu fetei lor. Peste câte-va díle sosi si junele — singuru, cá-ci precum spusé parintii lui sunt cam bolnavi. Elu fu acceptatu cu bucuria, si a trei'a dí cununí'a se intemplá.

A patr'a dí mirele — peri. Toti se spariara si incepura a-lu cercá in tóte partile. Indesiertu. Nu gasira altu ceva decátu o mare — goletate in cass'a familiaria. Paralele si tóte pretíósele perira de odata cu tenerulu mire.

A cincea dí sosi famili'a B., aducandu cu sine si pe fiulu lor. Dar cine va poté descrie mirarea familiei G., vediendu cá fiulu lui B nu este mirele de eri ?! — Acel'a adeca fu unu siarlatanu, carele sciindu cá famili'a lui G. nu cunósce pe fiulu lui B. si-tramise fotografi'a sa si se presentá elu la cununía, ca astfelu sê póta comite atare furtu.

Furulu e prinsu si datu in man'a justitiei. Dar cine va vindecá óre ranele a dóue familie oneste ?!

* * *

Sê ve spunu si ceva natiunálu !

Junimea romana studiósá aice cu ocasiunea aniversárii nascerii si alegerii Mariei sale Carolu I i-a tramisu felicitatiunea urmatóre :

„Cu ocasiunea aniversárii si alegerii Mariei Vóstre, junimea romana depune la picíórele tronului omagele simtiemintelor sale de devotamentu, si de iubire.

„Traiesca Mari'a vóstra !

„Traiesca Romani'a !

* * *

Sê vorbimu ceva si despre literutura.

Nu asceptati si nu pretendeti, stimabile cetitóre, ca sê vorbescu despre tóte operile mai considerabile câte aparu la Parisu numai intr'o dí. Póte cu alta oca-siune voiu face o privire generala a supra literaturai franceze moderne. De asta-data vi anuntiu numai aparerea unui fenomenu literariu, ce tiene in nerabdare pre multi amici ai literaturai.

In curendu voru aparé memoarele lui Victoru Hugo.

Ar fi o vatemare pentru dvóstre de cumva asiu incepe sê vi spunu cine e Victoru Hugo, si cátu de interesante voru fi memoarele acestu poetu genialu si cunoscutu in tóta lumea, carele prefera a mancá panea udata de lacrimile emigratiunii voluntarie, decátu a rentorná in patri'a sa unde domnesce unu Napoleonu.

Cartea lui Victoru Hugo va fi interesanta in tóta privintí'a. Ea va reversá lumina a supra stârii literarie, artistice, politice si sociale a Franciei din mai multe diecenii.

Pentru aceea nu ne potemu mirá, cá publiculu francesu grabesce in tóte partile a se aboná la oper'a marelui poetu.

* * *

V'am vorbitu despre celu mai mare poetu alu lumei presinte. Sê trecemu dara la altu poetu, carele de si n'are genialitatea autoriului „Miserabililoru“ — totusi a jocat si dinsulu candva unu rol insemnatu atátu in literatur'a, cátu si in istori'a Franciei.

Acestu poetu e Lamartine.

A trecutu deja tempulu acel'a, in care Lamartine fusese idealulu juniloru poeti. Acuma traimu alte tempuri. Alte idei se urcara la ordinea dílei atátu in literatura, cátu si in politica. Sentimentalismulu melanco-

licu ce se revérsa a supra operiloru lui Lamartine nu mai face asié cuceriri mari în publiculu cetitoriu, — câci ómenii presintelui nu mai sunt capaci de acele simtîeminte incantatóre. Preste totu poesi'a incepe a scadé, si tronulu ei se ocupa de catra realitatea dura. Dar in-temple-se ori ce, junimea si ómenii inzestrati cu simtîeminte mai fragede voru gâsi pentru totdeauna unu nectaru spiritualu in operile lui Lamartine.

E bine, stimabile cetitóre, au fostu multi carii au venit in contra acestui poetu, acusan-du-lu, de nesinceritate, câ dinsulu nu simte asié cum canta, câ simtîemintele lui sunt falsu cantate.

Resultatulu a doveditu, câ acuatorii au fostu nedrepti, câ nu poetulu a cantatu falsu, ci, dinsii l'au acusat falsu.

Chiar in momentul acest'a audu, câ Lamartine a -- nebunitu. Se vorbesce, câ l'au si adusu de la tiéra intr'unu institutu de aice.

Sermanulu poetu!

M. Niculescu.

Umbertu clironomulu Italianu si so- ci'a sa Margaret'a princesa de Savoy'a.

(Cu ilustratiune pe pag. 173.)

Casatori'a lui Umbertu principelui de coróna alu Italiei, s'a tienutu in 22 a l. trecute in Turinu cu o pompa fôrte splendida, si impreunata de bucuri'a intre-gului poporu italianu.

Alés'a principelui e verisiór'a sa, Margaret'a princes'a de Savoya, fiic'a bunului principe de Genova, si uniculu frate a regelui Victoru Emanuilu, Ferdinandu Adalbertu.

Principele de coróna Umbertu Reiner Carolu Emanuilu Joanu Maria Ferdinandu Eugenu s'a nascutu in 1844. 14-a martiu si e fiulu celu mai mare a regelui Victoru Emanuilu si a reginei Adelaid'a repausata in 1855. 26 ianuaru, fiic'a arhiducelui Reiner.

Victoru Emanuilu domnitoriulu de odinióra a micéi Sardinie prin vointi'a poporulu si sucursulu aliati-loru puternici, cu o iutîme nespusa a ajunsu a indeplini vointi'a si politic'a parintelui seu Carolu Adalbertu, a ajunsu a unificá Itali'a carea intoema ca pamentulu romanescu, prin seole indelungate a fostu averea imobili-a a unoru impilatori.

Poporulu italianu nu si-a indeplinitu inca oper'a sa, nu a ajunsu a aduná inca toti fiu la sinulu mamei loru; — Rom'a, mam'a comuna a tuturor Romaniloru de pe fati'a pamentului e inca totu préda in manele ne-competinte, — incercarea de mai asta-véra prin cata-strofa de la Mentan'a fu nimicita, si o parte a poporu-lui italianu e inca plecatu cu grumadiulu sub jugulu tir-aniei si despotismului.

Regele Victoru Emanuilu in urm'a incidentului acestuia a devenitu in o stare fôrte critica, si dupa cum se vorbesce ar' voi a abdíce de coron'a Italiei si tóta greutatea guvernârii si continuarea operii inca nefinite, a o pune pe umerii tenerului principe.

Tenerulu principe cunósce fôrte bine tóta starea politica a patriei sale, si a avutu parte si elu din tôte viforele câte au batutu pana acum Itali'a. Inca in etate abié de 15 ani a luat pe langa tatalu seu parte in batalii, unde de multe ori, de si abié numai unu copilasiu, a aretatu fapte fôrte frumóse si eroice. In tempii mai din urma principele Umbertu, s'a intorsu adese pe la

curtîle poteriloru aliate, unde a avutu ocaziune destual a se cunósce mai de aprópe cu diplomati'a si politic'a mai universalá.

In resbelulu din 1866 a ajunsu la rangulu de colonelu si ca atare a fostu comandantele unei trupe, cu carea a luat parte mai in tôte atacurile cele mai in-versiunate, si mai pe totu loculu, a fostu mai multu totu in fruntea atletiloru sei.

Victoru Emanuilu in tempii mai de curendu, s'a nisuitu multu, ca sê póta legá pentru fiulu seu o astu-feliu de casatori-, prin carea diplomati'a tenerului statu italianu, sê cascige o stare mai favorabilá, si dupa mai multe scrutári, si-a si pusu ochii pe o princesa austriaca, carea inse prin mórtea tempurie a respectivei princese a remasu nerealisata. In urm'a acesteia s'a intorsu éراسi la scopulu de mai nainte, si principele de coróna a luat de socia pe Margaret'a de Savoya, fiic'a lui Ferdinandu principelui de Genova, care a muritu la 1855.

Tener'a princesa e numai de 16 ani, si e o juna din cele mai frumóse si amabile, despre bunatatea careia si pana acum vorbesce poporulu din Turinu fôrte multe si frumóse.

C E E N O U ?

* * * (*In numerulu venitoriu*) vomu publicá potretulu si biografi'a dlui V. Alesandrescu Urechia, membrulu societâti academice romane din Bucuresci, carele prin scrierile sale impresorate de parfumulu poesiei, prin usioretatea si eleganti'a stilului, si prin gentilitatea ideiloru cuprinse intr' incele si-eluptá nu numai complacerea barbatiloru, dara si a sesului frumosu

* * * (*Diet'a Ungariei*) in siedinti'a de la 6 maiu incepú desbaterile a supra proieptului de lege relativu la beseric'a gr. or. Dintre deputatii romani vorbira; Babesiu, Maniu, Sigis. Popu, Borlea, Joanovicu, Ales. Mocioni. Pre candu fói'a nóstra se pune sub tipariu, desbaterile curgeau a supra ultimiloru paragrafi. — In siedinti'a de la 7 maiu a dietei presiedintele a referatu, câ procurorulu de statu a indreptatu catra presidiulu dietalu o scrisóre prin carea cere concessiunea casei spre a poté intentá procesu de presa dlui Alesandru Romanu. Recercarea s'a strapusu la comisiunea de diece, care a mai lucratu in o asemene cauza.

* * * (*Éراسi confiscare*). In septeman'a trecuta se confiscara din tipografia tôte esemplele remase din nr. 38 alu diuariului „Federatiunea.”

* * * (*Necrologu*). Mórtea crudá éراسi rapl din sinulu natiunii nóstre pre unu fiu credintiosu alu ei. Petru Paulu, asesoru la tribunalulu comitatului Biharea nu mai este intre cei vfi. Dinsulu repausá in Beiusiu la 30 aprile. Fia-i tierin'a usióra!

* * * (*Dlu dr. Ratiu*) trecandu in caletori'a sa de la Pest'a catra casa prin Oradea-mare, fu salatu de catra tenerimea romana din academi'a de acolo. Dlu Ratiu in respunsulu seu aminti intre altele, câ avemu d'a aperá drepturile natiunii nu numai cu sciinti'a, dar si cu caracterulu. Tenerimea insufletita se departá intre vivate entusiastice.

* * * (*Maialu romanescu*). Romanii din Bud'a-Pest'a voru tiené in septeman'a venitóre maialu intre muntii romantici ai Budei. Arangiatorii petrecerii sunt mai multi teneri de la universitate.

△ (*Kossuth*) si-a depusu mandatulu de deputatu, in loculu lui se va candidá emigrantulu Irányi.

* * (Hymen). Din cunun'a domnişórelor romane din Pest'a va lipsi acusi o flóre frumoşá. Dlu asesoru de la tribunalulu de Fogarasiu Nicolau Sustai si-a infredintiatu de socia pre tener'a si gratfós'a domnişóra Mari'a Alduleanu. Intrunimu si noi urárele nóstre cu ale totororú stimatoriloru pre meritatei familie, dorindu parecchiei june vieţia indelungata si fericita!

* * (Hymen). Dlu B. Rusu a schimbatu anelu cu amabil'a si incantatórea domnişóra Georgin'a Jonescu, fiic'a dlui comite supremu alu comitatului Zarandu. Angerulu bunu sê li impresóre calea vietii cu florile fericirii.

△ (Societatea c. r. de gradinaritu) din Vien'a a tramisu Mai. sale imperatesei si reginei la Bud'a, unu buchetu de flori fórte frumosu.

△ (Archiducele Vilhelmu) in dominec'a trecuta a tractatu in otelulu Frohner de aici pe toti oficirii de artileria, cari pórtu numele seu.

△ (Unu scrutatoriu istoricu) a documentatu, cá tóte fiicele regale, cáte s'au nascutu in Bud'a, au portatu coron'a parte ca regente parte ca regine.

△ (Catolici noi). In Vien'a acum mai de multu tempu se afla o multíme de catolici noi. Neci ei n'au esítu pana acum la publicu, dar' neci polit'ia nu s'a apucatu de ei. Acum inse cu intrarea constitutionalismulu si in Austri'a siese-spre-diece preoti de ai lorú ascernura o petitiune ministrului Hasner, in carea se róga, a li-se concede si lorú liber'a eserciare a religiunei lorú, si dupa cum se díce, ministrulu li-a promis'o acést'a. Catolicii noi nu credu in supremati'a papei, nu se marturisescu, preotii lorú numai pana atunci sunt preoti pana voiescu, si dupá aceea potú abdíce si se potú insoará, si legatur'a casatoriei o considera de lucru de onóre, deci care se desparte de soci'a s'a, acél'a nu comite neci o abatere de la lege, ci numai nu si-a tñutu euentulu datu.

* * (Socóta publica). Pentru balulu arangiatu in folosulu tenerimeii romane studióse la universitatea din Pest'a, dupa publicarea socótei prime in foile nóstre, a mai incursu inca 109 fl. v. a., care adaugandu-se la venitulú curatu de 206 fl. 88 cr., doi galbeni si unu taleru, publicati si impartíti, resulta sum'a de 315 fl. 88 cr. doi galbeni si unu taleru. — Numele marinimosiloru contribuitoari: in Pest'a: DD. Simeonu Popoviciu 10 fl., Dr. Iosifu Hodosiu 5 fl. — In Sigetulu Marmatiei: DD. Mihaiu Pavelu 2 fl., Ladislau Mihalea 2 fl., Ioanu Hubanu 2 fl., Petru Mirisianu 2 fl., Ioanu Bistrianu 2 fl., Ioanu Cziple 2 fl., Paulu Lipesei 2 fl., Ioanu Busitie 2 fl., Basiliu Joody 2 fl., sum'a 18 fl., — colectante D. Ioane Busitie. — In Blasiu: DD. Constantinu Alutanu 2 fl., T. Cipariu 1 fl., Constantinu Papfalvi 1 fl., Mihali 1 fl., A. Vestemeanu 1 fl., Ioanu Fekete Negrutiú 2 fl., Gedeonu Blasianu 1 fl., Nicolau Solomonu 1 fl., Isidoru Albini 1 fl., Mihaiu Tipografu 1 fl., Beniaminu Füley 1 fl., Nicolau Tipografu 1 fl., Ioanu Balintu 1 fl., G. Popa 1 fl., Alesandru Neagoe 1 fl., Ioanu M. Moldovanu 1 fl., — sum'a 18 fl., — colectantu D. Ioanu Moldovanu. — In Simleu: DD. Demetriu Coroianu 2 fl., Vasiliu Popu 2 fl., Ioanu Angyal 2 fl., Dominicu Nagy 2 fl., Ioanu Nagy 2 fl., Dr. Ioanu Maniu 2 fl., — sum'a 12 fl., — colectante D. Dem. Coroianu. — In Raesia: Dr. Alesandru Erdósiu 2 fl., Andreiu Demianu 2 fl., Danila Napoianu 2 fl., Iosifu Popu Leményi 2 fl., Petru Dobosy 2 fl., Iacobu Popu 2 fl., Stefanu Berinde 2 fl., Elia Stetiú 5 fl., — sum'a 19 fl., — colectante d. Alesandru Erdósiu. — In Halmagiú: DD. Daniilu Gaboru 2 fl., Elia Baltescu 1

fl., Dosiá Mihailovicu 1 fl., Georgiu Popovicu 1 fl., Arsenie Circusiu 1 fl., Ioanu Sida 1 fl., Macsimu Popovicu 1 fl., Grigorie Grigorescu 2 fl., Ieronimu Moga 1 fl., Ales. St. Siulutiu 2 fl., — sum'a 13 fl., — colectante D. Al. St. Siulutiu. — In Ord'a inferiore. D. Nicolau Sándor de Vist 10 fl. — In Cristioru: D. Vasiliu Siarcati 2 fl. — In Zamu D. Alesandru Bodoki-Fodor 2 fl. — Acestoru marinimosi contribuitoari subscris'a comisiune li votéza multiamita publica. — Sum'a de 109 fl. s'a impartítu intre urmatorii: Georgiu Sandeanu ascult. de medicina in an. I a primitu 25 fl., Constantinu Coti juristu de an. alu treile 25 fl., Gerasimu Ratiu jur. de an. alu doilea 17 fl. A. Cosma juristu de alu patrulu 12 fl., Antoniu Crenianu jur. de an. alu treile 10 fl., Demetriu Todoru jur. de an. alu treile 10 fl., Iosifu Nemoianu jur. de an. antáiu 10 fl. — Pest'a 1 maiu 1868. — Comisiunea alésa de tenerime pentru distribuirea baniloru.

* * (Necrologu). Din Buteni, comitatulu Aradului, primiramú urmatórele orduri: „Tiran'a mórté rapi din midiloculu nostru pre o juna romana, inzestrata cu cele mai frumoşé insusíri. Acést'a juna fu Julian'a Peter nepót'a zelosului nostru notariu d. Nicolau Ardeleanu, carea, dupa unu morbu scurtu de cáte-va díle, repausá in 23 aprile, in etate de 19 ani. Inmormentarea splendida se intemplá in 25 aprile, in presinti'a unui publicu doiosu si numerosu. Fia-i tierin'a usióra!

— (Multiamita publica). La infiintend'a „Societate de leptura a tenerimeii romane studióse la col. ev. ref. din Orastia“ — pentru compunerea unei „biblioteeci romane“ au contribuitu urmatorii on. domni: din Orastia: D. Nicolau Popoviciu 1 fl., D. Petru Valeanu 2 fl., D. Geor. Popu 1 fl., D. Dr. Av. Tineu 3 fl., D. Jacobu Orosu 2 fl., D. N. Barbu 1 fl., D. M. Dobo 2 fl., 4 cárti, D. Claudiu Vladu 1 fl., D. Jos. Szentiványi 2 fl., D. Ioane Ben'a 2 fl. 1 cart., D. I. Susteru 1 fl., Ioane Catone 1 fl., D. Ilie Popu 10 fl., D. Petru Boieriu 1 fl., D. Dim. Siebisanu 1 fl., D. Lad. Popu 1 fl., D. Georgie Munteanu 1 fl., D. N. Zaharie 1 fl. 50 cr. D. I. Stoianu 50 cr., D. N. Rozolu 60 cr., D. Dimitrie Radu 50 cr., D. Vasi. Popu 40 cr., D. I. Lazareanu 1 fl., Iosifu Tabacariu 1 fl., Teo. Avramu 50 cr., D. Ioanu Marianu 50 cr., D. N. Trifu 3 fl., D. Zaharie 1 fl., sum'a e 43 fl. 50 cr. si 5 cárti. — Din Deva: de la cáti-va oficiri romani, prin D. Ioanu Mihaiu ofic. — 8 fl. si 2 cárti. Sum'a 8 fl., 2 cárti. — Din Ilia: D. Orbonasiu 1 fl., D. Olteanu 2 fl., sum'a 3 fl. — Din Ord'a din josu: D. N. Sandoru 10 fl., sum'a 10 fl. — Din comun'a Balomiru: D. Antonu Balomiri 2 fl. si 4 cárti; Ioanu Ciungu 1 fl. si 4 cárti. Sum'a 3 fl. si 8 cárti. Din com. Vinerea. D. Dem. Eli 1 fl., D. N. Herlea 1 fl., D. Ilia Herlea 2 fl., D. Teo. Herlea 1 fl., D. I. Mihu 5 fl., D. Mihaelu Mihu 5 fl. sum'a 15 fl. — Din com. Cusiru: D. G. Bercianu 11 câr. D. N. Mariutiú 7 cárti, D. N. Gligoritia 4 cárti si 3 leg. de gazete a comunei Cusiru. Sum'a 25 cárti. — Din com. Bobáln'a: D. Ludovicu Velics'a 5 fl. Sum'a 5 fl. — Din com. Casteu: D. Ioanu Papu 1 fl., An. Danila 1 fl. Sum'a 2 fl. — Din Romosu: D. Vasilie Basarabu 1 fl. Sum'a 1 fl. — Din Brasiovu: Redactiunea „Transilvani'a“ pe anulu cur: sum'a 90 fl. 50 cr. si 40 cárti. Carora li aducemu — pentru marinimositate — multiamita publica. — Orastia 29 aprile 1868 — Junimea romana studiósa la coleg. ev. ref. din Orastia

Literatura si arte.

** (Dlu V. A. Urechia) a scos de sub tipariu o brosiura sub titlulu: „Actele si solemnitatea oficiala si neoficiala a inaugurării societății literare romane.“ — Oplu contine si trei ilustratiuni, 1) membrii societății academice romane, — 2) inauguratiunea bustului Zappa si a societății literare romane, — 3) receptiunea membrilor societății literare romane.

** (Teatralu) „Gazet'a“ scrie, că dlu directoru alu teatrului romanu din Bucuresti a sositu la Brasiovu spre a representá cu societatea sa câte-va piese teatrale. Ne vomu ingrigi, ca cetitórele nóstre sê primósca reporturi ordinare despre acele representatiuni.

Din strainetate.

△ (Crivelli) ambasadorulu austriacu la curtea de Roma, in 2-a l. c. chiaru candu calarea, a fostu lovitu de guta, si cadiendu de pe calu numai decátu a si muritu.

△ (Regele Italiei) a donatu veteranulu maestro Rosini crucea cea mare a ordului de coróna, acum de curundu fundatu. Insusi cavalerulu Nigra in persóna i-a predatu insemnele ordului Asemene au fostu destinsi Verdi si Marcadante, totu cu crucea cea mare a acestui ordu.

△ (Unu intervalu criticu.) In Paris se vorbesce fórtu cu mare interesu despre casulu urmatoriu: Unu teneru cu numele Chaussay mai de multu tempu a fostu ca crescatoriu la o familia de marquis. Jun'a copila care s'a crescutu sub paz'a lui, ajungundu etatea de 16 ani s'a amorisatu de mórtu in crescatoriulu seu, ce erá unu teneru frumosu si fórtu placutu. Intielegundu de acést'a betranulu marquis si tienendu de ceva dejosire ca fiic'a unui marquis sê steie in relatiuni de amoru cu unu simplu crescatoriu, a chiamatu la sine pe jun'a féta si i-a demandatu sê se pórtu de totu rece fatia cu crescatoriulu, éra acestuia asisderea, sê incete a mai fi confidentu cu fét'a lui. Aceste inse n'au ajunsu nimica, căci jun'a fetitia nepotendu contrastá animei sale, a inceputu a amenintiá, că déca pe adoratulu seu lu-voruu maltratá, ea se omóra. Betranulu marquis iubindu din totu sufletulu fét'a, si nevoindu odata cu capulu ca sê devina soci'a unui simplu si miseru crescatoriu, a escugetatu unu altu modu pentru ca sê-i póta despárti. Tardíu in o séra preamblandu-se junele prin boulevard, lu-apuca dóue persóne neconoscute, lu-baga cu sil'a in carutia si mana cu elu mai de parte. Peste vr'o câte-va minute se opresce caruti'a inaintea unui edificiu cu trei etagiuri si pe dinsulu lu-incuia in o camera separata. Junele asceptá cu curiositate, sê véda câ óre ce se va intemplá cu elu. In diu'a venitóre demanéti'a unu betranu si unu altu omu cu ochilari intrandu in chilia incepu a-lu visitá. „Dóra numai nu me tieneti de neunu?“ díse crescatoriulu catra ómenii de inaintea lui, mai bine mi-ati spune câ unde sum si de ce am ajunsu aici.“ Cei duoi straini se uitau unulu la altulu si incepura a suride, dupa multe intrebári in urma spusera, că a fostu insinuatu de neunu, si ca pe atare trebuiau sê-lu vindece. Planulu betranului marquis n'a succedatu, si tenerulu a devenitu éراسi liberu. Cumca mai incolo ce s'a intemplat, ce nu s'a intemplat, nu scimu.

Gácitura de siacu.

De Berta P. Selagianu.

mi'	doru,	le-	veci-	le	Ah!	te	di
suf-	te,	doru	mi'	tu-mi	nicu	a	ne!
si	doru	chemu	Di	de	ca-	si	ce
Te	iosu	siop-	mi'	nóp-	in	mi-	ta
de	plangu	cu	ti-	si	Totu	re,	vindu
Do-	ne,	re	te!	Ah!	cu	nóp-	lu-
de	blan-	ge-	dulci	le	cu	pri-	Si
An-	re	gia-	do	rasiu	cu	dulci	te

Se póte deslegá dupa saritur'a calului.

Deslegarea gácituri numerice din nr. 12.
„Gur'a-Satului“.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele: Emilia Popoviciu, Lucreti'a Seucanu, Laura Ionescu, Georgina Ionescu, Veturia Romanu, Maria Stancoviciu, Elena Cocu, Emilia Cadariu, Cleopatra Miculescu, Hersilia Magdu, Maria Vuculescu, Julia Suciú, Luisa Murgu n. Balcu, Adelaid'a Draganu, — si de la domnii: Stefanu B. Popoviciu, si Ioanu Sturza.

Deslegarea gácituri din nr. 8 si 10, o mai primiramu de la dómna Luisa Murgu n. Balcu.

POSTA REDACTIUNEI.

La mai multi. Tabloulu natiunalu va fi gata pana 'n finea lunei presinte. Cu inceputulu lunei venitóre se va incepe espedarea. Totu cu ocasiunea aceea se voru tramite si tablourile din anulu trecut.

Kis-Bánya. Aibi bunetate a ni scrió, cari numeri ti-lipsescu?

„O orare“, nu se póte publicá.

G. C. „Panteonulu Romanu“ va esi mai tardíu cu cátu-va tempu dupa terminulu anuntiatu — căci fúramu siliti a suspinde tiparirea, pana ce ni va sosi barti'a din fabrica. Dupa aceea tiparirea se va continuá neintreruptu.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

s'a tiparitu in Pest'a 1868. prin Alesandru Kocsi (in pograf'ia lui Érkövi, Galgóczy si Kocsi.) Piat'i'a de pesci Nr. 9.